

MASARYKOVA UNIVERZITA

PBSNPB2:

Legislativní vymezení neziskového sektoru Korporace: spolky a pobočné spolky

Jakub Pejcal

jakubpejcal@mail.muni.cz

ESF MU, Katedra veřejné ekonomie (kancelář č. 416)

Centrum pro výzkum neziskového sektoru

<http://cvns.econ.muni.cz/>

<https://www.facebook.com/CVNS>

OBSAH PŘEDNÁŠKY

- ❑ původní úpravy neziskového sektoru
  - ❑ legislativní vymezení
  - ❑ jednotlivé právní formy organizací
  - ❑ charakteristika původního prostředí
  - ❑ právní formy podrobněji?

- ❑ aktuální úprava neziskového sektoru (Nový Občanský zákoník)
  - ❑ co Nový Občanský zákoník mění
  - ❑ „ve vší stručnosti“

PŮVODNÍ ÚPRAVY NEZISKOVÉHO SEKTORU I.

(PŘED 1. 1. 2014)

- ❑ neexistence právní definice pojmu NNO
  - ❑ zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

„...nejsou založeni nebo zřízeni za účelem podnikání...“

- ❑ zájmová sdružení právnických osob, pokud mají tato sdružení právní subjektivitu a nejsou zřízena za účelem výdělečné činnosti
- ❑ občanská sdružení včetně odborových organizací
- ❑ politické strany a politická hnutí
- ❑ registrované církve a náboženské společnosti
- ❑ nadace a nadační fondy
- ❑ obecně prospěšné společnosti
- ❑ veřejné vysoké školy
- ❑ obce
- ❑ organizační složky státu
- ❑ kraje
- ❑ příspěvkové organizace
- ❑ státní fondy
- ❑ subjekty, o nichž tak stanoví zvláštní zákon

(včetně veřejných subjektů!)

PŮVODNÍ ÚPRAVY NEZISKOVÉHO SEKTORU II.

(PŘED 1. 1. 2014)

- ❑ mimo zákon o daních z příjmů také:
  - ❑ vyhláška č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví

(zkratka „vyhláška č. 504/2002 Sb.“)

„...jejich hlavním předmětem činnosti není podnikání...“

- ❑ politické strany a politická hnutí
- ❑ občanská sdružení včetně odborových organizací
- ❑ církve a náboženské společnosti
- ❑ obecně prospěšné společnosti
- ❑ zájmová sdružení právnických osob
- ❑ organizace s mezinárodním prvkem
- ❑ nadace a nadační fondy
- ❑ společenství vlastníků jednotek
- ❑ veřejné vysoké školy
- ❑ jiné účetní jednotky...

(již neobsahuje veřejné subjekty)

PŮVODNÍ ÚPRAVY NEZISKOVÉHO SEKTORU III.

(PŘED 1. 1. 2014)

❑ obecný úzus? Považujeme za NNO toto:

- ❑ zájmová sdružení právnických osob (*zákon č. 40/1964 Sb., Občanský zákoník*)
- ❑ občanská sdružení včetně odborových organizací (*z. č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů*)
- ❑ sdružení bez právní subjektivity (*zákon č. 40/1964 Sb., Občanský zákoník*)
- ❑ honební společenstva (*zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti*)
- ❑ profesní komory (*různé zákony – není v nich jednotnost*)
- ❑ politické strany a politická hnutí (*z. č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách...*)
- ❑ registrované církve a náboženské společnosti (*z. č. 3/2002 Sb., o svobodě náb. vyznání...*)
- ❑ nadace a nadační fondy (*z. č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech*)
- ❑ obecně prospěšné společnosti (*z. č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech*)
- ❑ společenství vlastníků jednotek (*zákon č. 72/1994 Sb., o vlastnictví bytů*)
- ❑ veřejné vysoké školy (*zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách*)

PŮVODNÍ NEZISKOVÝ SEKTOR

(PŘED 1. 1. 2014)

- ❑ původní neziskový sektor = velmi pestré prostředí
  - ❑ rozdíly v samotných organizacích jedné právní formy (velikost, stáří, činnost...)
  - ❑ rozdíly v legislativním vymezení – legislativní „aviváž“
    - => nerovnoměrnost možností
    - => horší transparentnost (rejstříky)

- ❑ je vždy heterogenita přínosná?

AKTUÁLNÍ ÚPRAVA NEZISKOVÉHO SEKTORU I.

(MEDIALIZOVÁNO)

- ❑ zvíře už není věc!

Právníké zkazky
7 červenec

Až se někdo bude ptát, proč jsme přijali nový občanský zákoník, tak víte co odpovědět - aby zvíře nadále nebylo věcí, ale použily se na něj přiměřeně ustanovení o věci - a pak kvůli hromadě dalších změn, které ale evidentně nejsou tak podstatné ve srovnání s právní povahou Žeryka...

<http://pravnicke-zkazky.tumblr.com/> | Právníké zkazky © 2013 Michal Tuláček

AKTUÁLNÍ ÚPRAVA NEZISKOVÉHO SEKTORU II.

- ❑ k 1. 1. 2014 vstoupil v účinnost Nový Občanský zákoník
  - ❑ zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník (dále jen „NOZ“)
  - ❑ souhrnná úprava pro občanské fungování
  - ❑ 3081 paragrafů na 649 stranách (+ 600 stran důvodové zprávy)
  - ❑ zrušeno 238 předpisů (rozuměj zákonů)
- ❑ odstranění provizoria
- ❑ sjednocení právních úprav
- ❑ odstranění formalismu (právo pro člověka, základní mantinely)
- ❑ zásadních 14 prvních paragrafů:
  - ❑ důraz na autonomii vůle člověka (většina norem je dispozitivních)
  - ❑ vše je dovoleno, co není zakázáno (vs. normy kogentní)
  - ❑ princip právní jistoty
  - ❑ předpoklad poctivosti

AKTUÁLNÍ ÚPRAVA NEZISKOVÉHO SEKTORU II.

(CO JE NOVÉHO?)

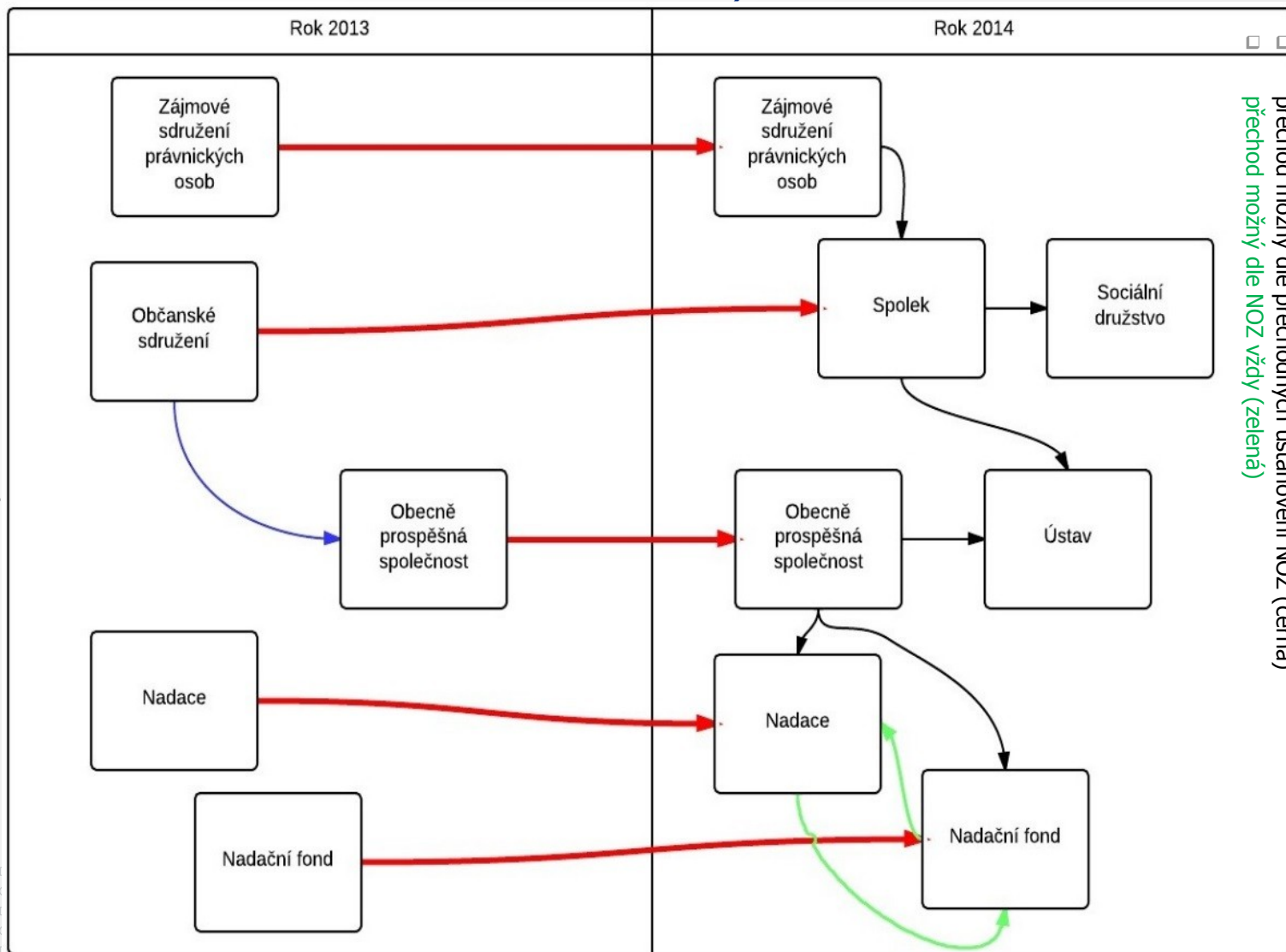
- ❑ jednotná úprava řady NNO – prostředí se výrazně mění (zjednodušuje?)
  - ❑ „čitelnější“
  - ❑ „přehlednější“
- ❑ rozlišení právnických osob podle charakteristiky „faktického základu“ do dvou skupiny:
  - ❑ korporace (právnické osoby společenství osob)
  - ❑ fundace (právnické osoby vytvořené majetkem vyčleněným k určitému účelu)
- ❑ zřízeny veřejné rejstříky právnických osob (zákon č. 314/2013 Sb.)
- ❑ diskuse kolem veřejné prospěšnosti

AKTUÁLNÍ ÚPRAVA NEZISKOVÉHO SEKTORU V.

- ❑ podle nové úpravy (nejen NOZ) lze za NNO považovat:
  - ❑ zájmová sdružení právnických osob (**NOZ**; § 3051)
  - ❑ **spolky** (**NOZ**; § 214 - § 302)
  - ❑ sdružení bez právní subjektivity (resp. společnosti) (**NOZ**; § 2716 - § 2755)
  - ❑ honební společenstva (*zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti*)
  - ❑ profesní komory (*různé zákony – není v nich jednotnost*)
  - ❑ politické strany a politická hnutí (*z. č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách...*)
  - ❑ registrované církve a náboženské společnosti (*z. č. 3/2002 Sb., o svobodě náb. vyznání...*)
  - ❑ **nadace a nadační fondy** (**NOZ**; § 303 - § 401)
  - ❑ **obecně prospěšné společnosti** (**NOZ**; § 3050)
  - ❑ společenství vlastníků jednotek (**NOZ**; § 1194 - § 1122)
  - ❑ veřejné vysoké školy (*zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách*)
  - ❑ **ústavy** (**NOZ**; § 402 - § 418)
  - ❑ **sociální družstva** (*zákon č. 90/2012 Sb., o korporacích; § 758 - § 773*)

- ❑ vznik právní neosoby – svěřenecký fond (**NOZ**, § 1448)

AKTUÁLNÍ ÚPRAVA NEZISKOVÉHO SEKTORU VI.

(A JAK TO VŠECHNO PROBĚHLO PRAKTICKY? – VIZ TABULKA V ISU)

změna ze zákona (červená)
 přechod možný jen před 1. 1. 2014 (modrá)
 přechod možný dle NOZ vždy (zelená)

Zdroj: J. Benák, 2013, prezentace, BPV_ERNO

SHRNUTÍ

- ❑ před rokem 2014 nejednotnost vymezení
  - ❑ důležitá role zákona o daních z příjmů a vyhlášky 504/2002 Sb.
  - ❑ heterogenní prostředí, legislativní nevyváženost

- ❑ rok 2014 a NOZ
  - ❑ změna občanského zákoníku
  - ❑ vymezení vybraných NNO

- ❑ transformace organizací z nového a starého legislativního vymezení

-
- ❑ dále se budeme zabývat především těmito právními formami
- ❑ Korporace:
  - ❑ občanská sdružení => spolky (DNES)
- ❑ Fundace:
  - ❑ nadace a nadační fondy => nadace a nadační fondy (příště)
  - ❑ obecně prospěšné společnosti => obecně prospěšné společnosti , resp. ústavy (příště)
- ❑ organizace na pomezí:
  - ❑ církevní právnické osoby (příště)
  - ❑ organizační složky státu? (příště)
  - ❑ příspěvkové organizace? (příště)

LITERATURA

□ Doporučená literatura:

- REKTOŘÍK, Jaroslav. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. 3. aktualizované vyd. Praha: Ekopress, 2010, 188 s. ISBN 9788086929545.
- Nový Občanský zákoník: 89/2012 Sb.

- další v textu zmíněná legislativa
- doplňky v ISu?